
Rauman Pitkänjärvenojan taimenen esiintymis- ja lisääntymisalueiden kartoitus 2019

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	3
Raportista	3
Vesistön yleiskuvaus	3
Työstä vastaavat henkilöt	4
Taimenen biologiaa	4
Aineisto ja menetelmät	4
Tulokset ja tarkastelu	7
Kirjallisuus	8

*Tähän raporttiin suositetaan viittaamaan seuraavasti:
Hutri, H. 2019: Rauman Pitkänjärvenojan taimenen esiintymis- ja
lisääntymisalueiden kartoitus 2019. Ahlman Group Oy.*

JOHDANTO

Tämä raportti esittelee Rauman kaupungin Ahlman Group Oy:ltä tilaaman Pitkänjärvenojan taimenen esiintymis- ja lisääntymisaluiden kartoituksen tulokset, joiden perusteella voidaan suunnitella alueen maankäyttöä kaavoituksessa.

Pitkänjärvenojaa on pidetty potentiaalisena esiintymis- ja lisääntymiskohteena taimenelle, minkä vuoksi alueella toteutettiin syysaikainen sähkökalastus 2019.

RAPORTISTA

Tässä raportissa esitetään elokuussa 2019 toteutetun Pitkänjärvenojan taimenen esiintymis- ja lisääntymisaluiden selvityksen tulokset. Raportti käsittää yleis- ja pohjatietojen lisäksi kuvaukset tutkimusmenetelmistä sekä inventointien tulokset.

VESISTÖN YLEISKUVAUS

Pitkänjärvenoja on noin 2,9 kilometrin mittainen Pitkänjärvestä Sampaanalalanlahteen laskeva oja (kuva 1). Oja on tummavetinen ja pohja-aines on hitaasti virtaavilla osuuksilla pääasiassa liejua, savea tai hiekkaa. Pienissä suvannoissa pohja-aineksessa on paikoin myös runsaasti orgaanisesta ainetta (kasvijäte). Pitkänjärvenojan veden laadusta ei ole saatavissa tietoja 2000-luvulta.

Kuva 1. Pitkänjärvenojan sijainti (vihreä rajaus). Pohjakartta: Maanmittauslaitoksen avoin data 2019.

TYÖSTÄ VASTAAVAT HENKILÖT

Pitkänjärvenojan taimenen esiintymis- ja lisääntymisalueiden kartoituksen maastotöistä ja raportoinnista vastasi vesibiologi (FM) Harri Hutri, jolla on kokemusta yli 30 vuoden ajalta erilaisista kalastoselvityksistä. Maastotöiden avustajana toimi tutkimusapulainen Martti Patteri.

TAIMENEN BIOLOGIAA

Taimenta (*Salmo trutta L.*) tavataan Suomessa merialueilla sekä monissa sisämaan virtavesissä ja järvissä. Luontaista alkuperää olevien kantojen lisäksi lajia on myös istutettu lukuisiin vesistöihin. Taimenet on perinteisesti jaettu elinympäristönsä mukaan kolmeen ekologiseen rotuun, eli järvi-, meri- ja purotaimeniin. Järvi- ja meritaimenia on pidetty vaeltavina ja purotaimena paikallisena muotona. Viimeaikaisten tutkimusten perusteella vaellustyyppit eivät kuitenkaan ole näin pysyviä. Purotaimenter poikaset voivat sopivissa olosuhteissa lähteä meri-/järvivaellukselle ja vastaavasti osa suurikokoisten meri- ja järvitaimenten jälkeläisistä jää synnyinsijoihin jokiin tai puroihin (Koli 1990, Yrjölä ym. 2015).

Taimenten lisääntymisalueet sijaitsevat aina virtaavassa vedessä. Merestä jokiin kutemaan nousevien yksilöiden siirtyminen kutualueille tapahtuu keskikesän-syksyn aikana. Soveliaita kutupaikkoja ovat matalavetiset hiekka- tai sorapohjaiset alueet, jotka sijaitsevat usein koskien läheisyydessä. Kutu ajoittuu Etelä-Suomessa syyskuun lopulta lokakuulle ja poikaset kuoriutuvat keväällä. Jokipoikasvaihe on mereen tai järviin vaeltavilla taimenilla 2–5 vuoden mittainen (Koli 1990).

Vuoden 2019 uhanalaisuusluokituksessa meritaimen sekä leveyspiirin 67°00' eteläpuolella elävät sisävesitaimenet on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN, Endangered) (Urho ym. 2019).

AINEISTO JA MENETELMÄT

Sähkökalastukset tehtiin 15.8.2019 kolmella Pitkänjärvenojan keski-/yläosassa sijainneella kohteella (kuvat 2–5, taulukko 1). Maastotarkastelun perusteella Pitkänjärvenojasta ei löytynyt varsinaisia taimenhabitaatteja, joten sähkökalastukset tehtiin kohteilla, joiden arvioitiin parhaiten soveltuvan kalojen lisääntymis- tai oleskeluympäristöiksi. Kohteet pyrittiin sijoittamaan myös veden syvyydeltään, pohjan laadultaan sekä vesikasvillisuuden määrältään erilaisille alueille.

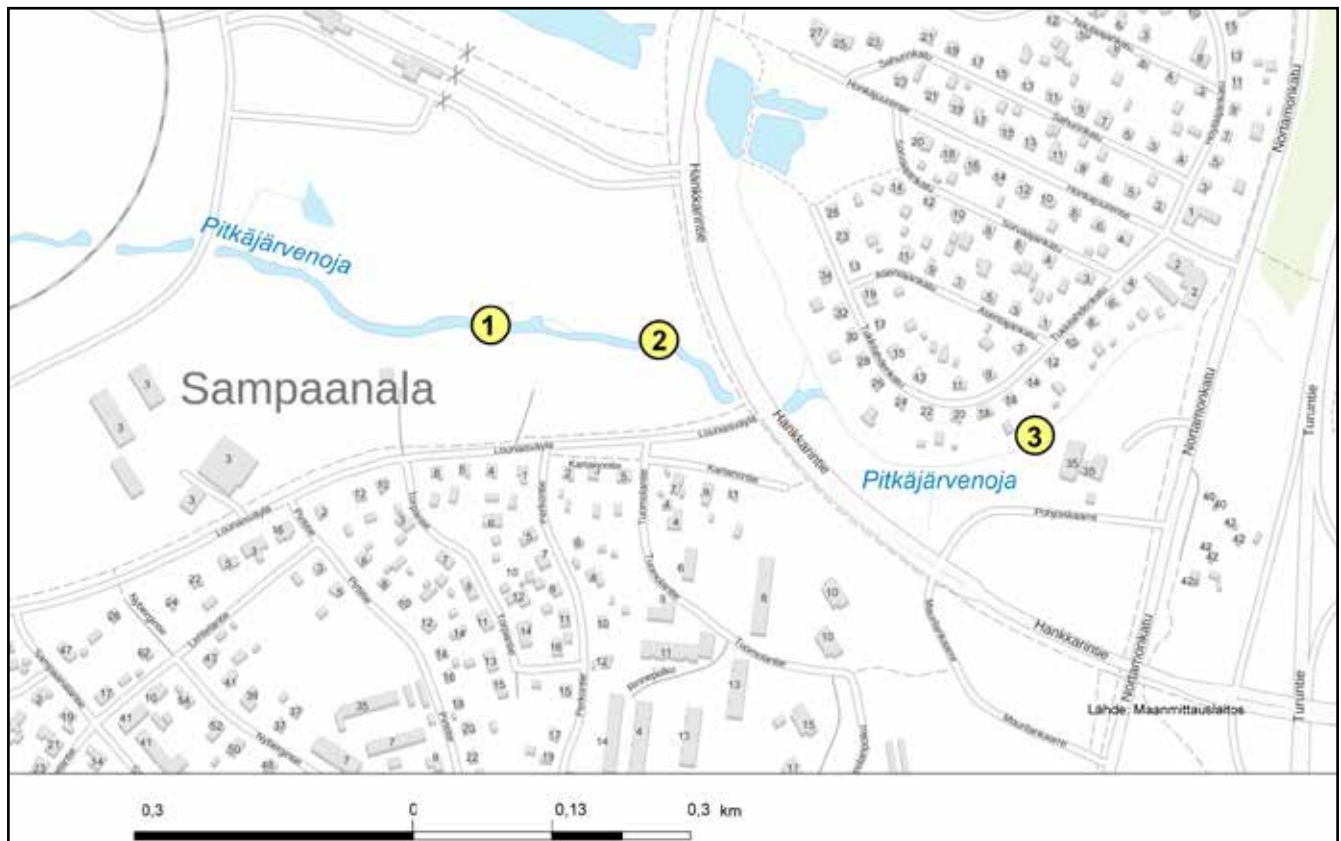
Kalastuspäivän sää oli puolipilvinen ja heikkotuulinen (ilman lämpötila 16–17 °C). Vähäsateisen kesän jäljiltä ojan vesi oli kirkasta (näkösyvyys > 1 m), joten kalat olivat varsin helposti havaittavissa.

Pyynneissä käytetty sähkökalastuslaite oli tyypiltään akkukäyttöinen Hans Grassl IG200/2 (käyttöjännite n. 650 V ja pulssin frekvenssi 50 Hz). Kohteet kalastettiin kertaalleen ylävirtaan kahlaten koko uoman leveydeltä. Sulkuverkkoja ei käytetty.

Kohde	Koordinaatit ETRS TM35-FIN	Pyyntiala (m ²)	Syvyys (cm)	Veden lämpö- tila (°C)	Pohjan laatu	Vesikasvien peittävyys (%)
Pitkäjärvenoja 1	6787780:203742	430	10–100	18,3	L, H, S	P (80)
Pitkäjärvenoja 2	6787775:203792	150	10–100	17,5	L, H, S	P (60)
Pitkäjärvenoja 3	6787685-204118	250	10–100	17,6	L, H	P (30)

Taulukko 1. Sähkökalastuskohteiden taustatiedot. Pohjan laatua ja kasvillisuutta kuvaavat lyhenteet: L = lieju, H = hiekka, S = sora, P = putkilokasvit.

Kuva 2. Pyyntikohteiden sijainnit.

Kuva 3. Näkymä sähkökalastuskohteelta 1.

Kuva 4. Näkymä sähkökalastuskohteelta 2.

Kuva 5. Näkymä sähkökalastuskohteelta 3.

TULOKSET JA TARKASTELU

Sähkökalastuksissa ei saatu taimenia, eikä niistä tehty myöskään näköhavaintoja. Maastotarkastelun perusteella Pitkäjärvenojassa ei ollut koskimaisia sora-/kivipohjaisia alueita, joita taimenet yleensä lisääntymispaikkoinaan suosivat.

Pyyneissä saatiin saaliiksi pieni määrä ahvenia ja haukia sekä yksi särki. Mielenkiintoisin laji oli kuitenkin kohteelta 2 pyydetty nahkiaisen/pikkunahkiaisen toukka. Kohteelta 3 saatiin lisäksi yksi täplärapu, jota esiintyy Suomen vesistöissä istukaslajina.

KIRJALLISUUS

Koli, L. 1990:

Suomen kalat (taimen). Helsinki. s. 84–89.

Urho, L., Koljonen, M-L., Saura, A., Savikko, A., Veneranta, L. & Janatuinen A. 2019:

Kalat. Julk.: Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E. Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. s. 549–555.

Yrjölä, S, Lehtonen, H. & Nyberg, K. 2015:

Suomen kalat (taimen). Helsinki. s. 90–94.

Santtu Ahlman

Santtu Ahlman
Toimitusjohtaja
Ahlman Group Oy